

СТАН СПОРТУ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВОЮ СПОРТУ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Кумпанський О. О.

*студент факультету фізичного виховання і спорту
кафедри олімпійського та професійного спорту
Чорноморського національного університету
імені Петра Могили
м. Миколаїв, Україна*

Лифар А. О.

*студент факультету фізичного виховання і спорту
кафедри олімпійського та професійного спорту
Чорноморського національного університету
імені Петра Могили
м. Миколаїв, Україна*

Спорт та фізичне виховання є важливими факторами у формуванні особистості та суспільства, зміцненні та збереженні здоров'я громадян, збільшення тривалості активного життя, а також зміцненні міжнародної репутації на спортивних аренах світу.

В даний час в Україні склалася критична ситуація у сфері фізичної культури і спорту, а з початком повномасштабної війни в Україні питання спорту відійшло на другий план: за офіційними даними, тільки 10% населення займається олімпійським та професійним спортом. Але тенденція має яскраво виражений показник регресу. Через таке явище, як недооцінка соціально-економічної, оздоровчої та освітньої ролі фізичної культури і спорту, як чинників, які формують в суспільстві засади спорту вищих досягнень, через відсутність чітко скерованих державних програм та взаємодії державних структур з громадськими об'єднаннями, що мають на меті розвиток спортивного руху в країні, страждає здоров'я населення, страждає олімпійський рух в цілому, а також несе негативний вплив на соціально-економічний розвиток країни.

Предметом регулювання спортивного права є сукупність соціальних відносин, які виникають і реалізуються в процесі організації і формування спортивних команд, встановлення вимог до професійних спортсменів та аматорів, а також при контролі за дотриманням спеціальних норм і правил.

Масштаб відносин права, які охоплюються ареалом безпосередньо спортивного права, досить широкий і має чітко визначену комплексну спрямованість, а саме: фізична культура і спорт як об'єкт правового регулювання; організаційно-правові засади державного управління фізичною культурою і спортом; правове регулювання професійного і непрофесійного спорту; правова підтримка громадських спортивних об'єднань; правовий статус спортсменів, тренерів та інших учасників спортивних заходів; правові аспекти організації і проведення спортивних змагань; регулювання податкових відносин у сфері спорту; право інтелектуальної власності в сфері спортивної діяльності. Так законодавці визначають основний пріоритет державної політики в галузі фізичної культури і спорту для вдосконалення правового забезпечення галузі.

Законодавство про фізичну культуру і спорт в Україні є складною та водночас значущою частиною законодавства України, яке включає в себе норми конституційного, цивільного, трудового, міжнародного права, норми адміністративного, економічного, податкового права, які пов'язані між собою в державне управління в секторі спорту.

Основним джерелом міжнародного та вітчизняного законодавства України про фізичну культуру і спорт є Конституція України, яка включає в себе наступні норми, що стосуються спортивного права:

– п. 1 ст. 3 (людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнані в Україні найвищою соціальною цінністю);

– п. 1 ст. 9 (чинні міжнародні договори, згода яких є обов'язковим для Верховної Ради України, є частиною національного законодавства України);

– п. 13 (держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів майнових і економічних прав, соціальну спрямованість економіки.

Усі суб'єкти майнових прав є рівними перед законом (в тому числі іноземні)), розділ II – права, свободи і обов'язки особистість і громадян. Цивільний кодекс України містить загальні і спеціальні норми, які застосовуються до приватноправових міжнародних спортивних відносин.

Роль спорту в сучасному українському суспільстві, широта і коло проблем його правового регулювання, ускладнення його структури, розширення функцій, зумовили необхідність формування нової самостійної комплексної галузі спортивного права, за зразком європейських та американських інституцій, який зміг би гармонійно поєднати неврегульований величезний обсяг правил в галузі фізичної культури і спорту.

У зв'язку з цим необхідно посилити діяльність суб'єктів управління фізичною культурою і спортом за рахунок інтенсифікації та устаткованого менеджменту в галузі спортивного права у процесах управління,

що дозволить в свою чергу забезпечити ефективніше функціонування державних органів, що курують спорт та фізичну культуру в нових умовах. Адже якщо, тільки 10 відсотків українців ведуть активний спосіб життя, займаються фізкультурою. На кожні 100 000 чоловік в Україні спортивних залів в 2–3 рази менше, ніж в розвинених країнах, басейнів – в 30 разів менше. Понад 80 відсотків спортивних майданчиків та залів в дитячо-юнацьких спортивних школах – не відповідають сучасним вимогам безпеки і умовам проведення спортивних тренувань та заходів. Саме відсутність турботи держави про фізичну культуру і спорт є причиною численних проблем в галузі.

Провівши аналіз системи національного законодавства в галузі спорту, слід зазначити, що на даний момент вона досить об'ємна і недостатньо ефективна. На рівні національного законодавства термін «спорт» визначено в Законі України «Про фізичну культуру і спорт». Згідно ст. 1 зазначеного Закону, спорт є «органічною частиною фізичної культури, особливою сферою ідентифікації та єдиного порівняння досягнень людей у певних видах фізичних вправ, технічних, інтелектуальних та інших тренувань за допомогою змагальної діяльності».

Метою спорту відповідно до Закону є постійне поліпшення рівня здоров'я, фізичного та духовного розвитку населення, сприяння економічному і соціальному прогресу суспільства, і зміцнити міжнародний авторитет України в світовому співтоваристві.

В даний час Закон України «Про фізичну культуру і спорт», незважаючи на його концептуальне значення, не систематизує норми спортивного права в Україні. Все це є ускладнюючими елементами для регулювання спортивних відносин, породжуючи твердження різномірних вимог до одних і тих же відносин.

Тому слід зазначити, що при наявності базових законодавчих документів в країні існує досить невизначена ситуація зі спортивним правом, оскільки навіть методологічна сутність цього поняття не визначена. Незважаючи на те, що в світі існує такий напрям юриспруденції як спортивне право, в Україні законодавство, яке повинно охоплювати суспільні відносини в галузі фізичної культури і спорту, тільки формується. А з часом його формування і впливом на рішення, які часто є примхами окремих структур – український спорт втрачає безцінний час, коли власні вихованці на п'єдисталах міжнародних змагань, під прапором іншої країни здобувають медалі різного гатунку та підіймають спортивний авторитет інших країн, тоді, коли могли б під синьо-жовтим стягом торувати шлях українських чемпіонів.